www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

ئەبەيدۇللاخان غوجا *

(داستان)

توپلاپ رەتلىگۈچى : شېرىپجان قاسىم

ئاڭلاڭ ، ئاڭلاڭ ، خالايىق ،
ئاڭلىمىدىم دېمەڭلار .
قاراقاش دېگەن بۇ يەردە
كورمىگەندىم دېمەڭلار .
ئېگىز ئېرىقتىكى ئەمدى
جالالىدىنخان غوجىنىڭ
بىر بالىسىغا بېيدى① :
ئەبەيدۇللاخان غوجا
مەھەللە كەنتىگە بېرىپ ،
ھاراق ـ مەيزەپنى② جىق ئىچىپ ،
ئويۇن ئىشرەتكە تويمىدى ،
ئولتاغلى قويمىدى .
ھېچقايسىنىڭ گېپىگە
باشنى قېقىپ ، كۆنمىدى .
زاۋىدىكى دانا تاز
قوقانغا③ كىرىپ ئەمدى
لەڭ فۇگان④ دېگەن توڭگانغا
قوقۇپ ھەرياڭغا قاراپ ،
خوش ، دەپ تاپىنىنى يالاپ .
چېقىپقىنا دەپ قويدى :
«ھەي لەڭ فۇگان ، لەڭ فۇگان ،
بىر توختاپقىنا بەرسەڭ ،
بىر چىنە چېيىم باردۇر .
ئاڭلاپقىنا بىر بەرسەڭ ،
بىر ئېغىز گېپىم باردۇر»
بۇنى ئاڭلاپ لەڭ فۇگان
ئورنىدىن چاچىراپ تۇردى
مەلىمۇ كەنتە بېرىپ .
ئۇيان ـ بۇيان ئاختۇردى :
«ئەبەيدۇللا ، ئەبەيدۇللا

گىدىككىنە بالىكەنسەن .
بۇنداق ئىشنى قىلغۇنچە ،
جاننى ساقلاپ يۈرمەمسەن ؟
چاپتىكەشىللىك قىلمىغىن ⑤
ياخشى يولدىن چىقمىغىن .
نىيىتىڭدىن يانمىساڭ ،
يامان ئىشقا قانمىساڭ ،
مىلتىقىم بار ئاتۇرمەن ،
قىلىچىم بار چاپۇرمەن ،
جېنىمغىنا ، ئەبەيدۇللا ،»
شۇنداق دېگەن ۋاقتىدا ،
ئەبەيدۇللاخان غوجا :
«مىلتىقنى مەندىن سورا ،
قىلىچنى مەندىن سورا ،
ئادىمىڭنى ھازىر يىغ ،
نوچى بولساڭ قېنى چىق ،
مىلتىقىم بار ئاتقىلى .
قىلىچىم بار چاپقىلى !»
شۇنداق دېگەن ۋاقتىدا ،
لەڭ فۇگان دېگەن تۇڭگان ،
بۇ خەۋەرنى ئاڭلىدى .
ئېتىنى راسا قامچىلاپ ،
ئىلچىگىمۇ ⑥ يول سالدى .
خوتەن ئامبىلىغا بېرىپ ،
ياش ـ ماڭقىلىرىنى ئېقىتىپ .
سىلىڭبۇدىكى بەككە ،
بېشىنى قويۇپ يەرگە ،
«ھاي ئۇز سىلىك ، ئۇز سىلىك ،
بىر ئېغىز گېپىم باردى ،
بىر چىنە چېيىم با ،،

---

* بۇ داستان ژۇرنىلىمىزنىڭ 1986 ـ يىللىق 2 ـ (ئومۇمىي 21ـ) سانىدا ئىلان قىلىنغانىدى . بىراق داستاننىڭ بۇ نۇسخىسى تېكستولوگىيە ۋە مەزمۇن جەھەتتە بىر مۇنچە ئۆزگىچىلىكلەرگە ئىگە بولغاچقا ، قايتا ئېلان قىلىندى .

① بېيدى ـ خوتەن يەرلىك تەلەپپۇزىدا «بار ئىدى» دېگەن مەنىدە كىلىدۇ . ② مەيزەپ ـــ بىر خىل ئىچىملىك . ③ قوقان ـــ جاي ئىسمى ، ④ فۇگان ـــ فۇگىۋەن ، مۇھاپىزەتچى . ⑤ چاپتىكەش ـــ كەپسىز-لىك ، ⑥ ئىلچى ـــ ھازىرقى خوتەن شەھرىنىڭ ئىلگىرىكى نامى .

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

دېمىسەم تۇرالمايمەن ،
كۆڭلۈمدە قويالمايمەن ،
ئاڭلاپقىنا بەگەيسىز .
دىلىمىزنى تەرگەيسىز »
شۇنداق دېگىلى تۇرغاندا ،
سىلىك دېگەن بۇ بەدبەخ
قالپىقىنى ئېلىپ باشتىن ،
چازانى قۇرۇپ باشتىن ،
«گېپىڭ بولسا قىلمامسەن
دەردىڭ بولسا ئېيتمامسەن »
شۇنداق دېگەن ۋاقتىدا ،
لەك فۇگان دېگەن تۇڭگان
گەجگىسىنى تاتىلاپ
چاپىقىنى كوچىلاپ :
«ئېگىز ئېرىقتىكى ئەمدى
جالالىدىن غۇجىنىڭ ئوغلى
ئەبەيدۇللاخان غۇجا
ژۇت مەلىنى زار قىلدى ،
ھاراق ئىچىپ جىدەل قىپ ،
خالايىقنى خار قىلدى .
گۇناھلارنى كۆپ قىلىپ ،
ئولتاغلى قويمىدى .
باشنى ئېگىپ تۇرمىدى .
مەيدىسىگە مۇشتلاپ ،
بىزنى كۆزگە ئىلمىدى .
دېدى ئۇ ھارامزادە ،
خالايىقلار بار يەردە .
مىلتىقىم بار ئاتۇرمەن ،
قىلىچىم بار چاپۇرمەن . »
«ئۇنداق قىلما جان ئۇكام ،
جاننى ساقلا سەن دېسەم ،
تېخىمۇ ھەددىدىن ئېشىپ ،
غەزىپىدىن بەك تېشىپ ،
قىلىچنى مەندىن سورا ،
مىلتىقنى مەندىن سورا ،
نوچى بولسالىك چىق مانا ،
ئادىمىڭنى يىغ مانا ،
مىلتىقىمدا ئاتۇرمەن ،
قىلىچىمدا چاپۇرمەن ،
دەپلا قويۇپ شۇنداقلا
قامچا ئۇرۇپ ئاتلارغا
كەتتى قاراڭغۇ تاغقا »①
سىلىك دېگەن بۇ بەدبەخ
تۇردى ئۇرنىدىن چاچراپ .
غەزىپىنى باسالماي ،
كەتتى تولا ھاسىراپ ،
يىغدى لاۋۇ ـ لەشكەرنى .
راسلاپ ھارۋۇ مەپىنى ،
لاپ ئۇرۇپ سارا سالدى ،
قاراقاشقا قاراپ ماڭدى ،
ئېگىز ئېرىقتا كېلىشتى ،
چىشلىرىنى بىلەشتى .
پاختىنى راسا بەللەپ ،
تۇقايغا قاراپ دەللەپ ،
بىر پاي ئوق قويۇپ بەردى .
جالالىدىن غۇجا ئەمدى
مەمتىلىخان غۇجا ئەمدى
قورقۇشۇپ تۇرۇپ كەتتى .
بىھۇشمۇ بولۇپ كەتتى .
مەلىكەزادە خېنىمۇ
ھېتاقەت بۇلۇپ كەتتى .
سەيدىنسا خېنىم ئەمدى
ئايلىنىپقىنا كەتتى .
جالالىدىن غۇجا ئەمدى
يۇگۇرۇپقىنا چىقىپ ،
ئاتنىڭ بېشىنى تۇتتى .
«ھاي سىلىكتا ئۇز سىلىك .
قان تىلەيۇ جان تىلەي
كۆڭلىڭدە نېمە باردۇر ؟
خۇدا ھەققى ، مەن بىلەي .
ئۆيۈمگە كىرىپ بەرگىن
چېيىمنى ئىچىپ بەرگىن .
ئۆيۈمدە چېيىم باردۇر ،
ئازغىنا گېپىم باردۇر . »
شۇنداق دېگەن ۋاقتىدا
سىلىك بەدبەخ باش تولغاپ ،
دېدى تازا ۋارقىراپ
«ئۆيۈڭگىمۇ كىرمەسمەن ،
چېيىڭنىمۇ ئىچمەسمەن ،
ئۇچ كۈنلۈك قارا بەردىم ،
تىلىڭدىن ھۆججەت بەرگىن !

① قاراڭغۇ تاغ ـــ خۇتەن ناھىيىسىنىڭ قاشتېشى يېزىسىغا قاراشلىق تاغلىق مەھەللە .

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب توری
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

بالاڭنى تېپىپ بەرگىن !»
شۇنداق دېگىلى تۇرغاندا ،
ھەممىسى تەزىم بىلەن ،
باشىنى يەرگە قويغاندا ،
ئەخمەتخان غۇجام ، ئاللا ،
ئۇچ كۈنلۈككىنە قارارىدا ،
تىلىدىن ھۆججەت بېرىپ ،
ئات قامچا قويۇپ بېرىپ ،
ئېگىز ئېرىقتىن يول ئېلىپ ،
قاراڭغۇ تاغقا يول سالدى ،
باشقىلار قاراپ قالدى .

* *

ھوجرىمۇ - ھوجرا كىرسە
بىر ھوجرىغا كىرسە
ئالدىدا كالامۇللاھ
كۈزىدە دەريا ياشى ،
ئېغىر تۇرىدۇ باشى .
دېمى تۇتقان كەپتەردەك ،
يىغلاپ تۇرار بىر كىشى .
ھاي ئۇكام ، جېنىم ئۇكام ،
جېنىمغىنا ، ئەبەيدۇللا ،
مۇنداق ئىشنى قىلغۇنچە ،
جان ساقلىساق بولماسما .
سەيدىنساخان ئاناڭغا
يېگەن نان ھارام بولدى .
جالالىدىن خان داداڭغا
قىيىن - قىستاق يامان بولدى .
قايتىپ كېتىلى يۇرتقا ،
قالمايلى يامان ئاتقا ،
ۇنداق ئىشنى قىلغۇنچە ،
جان ساقلىساق بولماسما .»
دېگىلىما تۇرغان چاغدا ،
ئەبەيدۇللاخان غۇجا :
«مالامەتلەر قىلمىسىلا ،
تاپا - تەنە قىلمىسىلا ،
سەيدىنساخان ئانامدا
ئات تۆگە تۇلا باردۇر .
جالالىدىنخان دادامدا
تاغ - دالا تۇلا باردۇر .
تۇگمەننى تۇلا ساتسۇن ،
تاغ - تۇزنى تولا ساتسۇن ،
يايلاقنى تولا ساتسۇن ،
پۇلنىمۇ راسا توپلاپ ،
ياڭاقنى تولا چاقسۇن ،
شور دەرياسىنىڭ كۆۋرۈكىدە
كۆرىشەيلى ئامان ئىسەن .»
ئەخمەتخان غۇجام ، ئاللا ،
«ۋاي ئۇكام ، جېنىم ئۇكام ،
جان قىيلىنىپ كېتىدۇ .
ۇلىڭ قانغا يېتىدۇ .
قىزىل باشلىق تۇڭگانلار
خۇدا ئۇرسا ئۇرغانلار
لىچەك بويى قىز قويماي ،
قامچا بويى ئەر قويماي ،
ئوت - چۆپلىنى چاپقاندەك ،
قىرئۇاتىدۇ قويماي .
شۇنداققىنا دەپ تۇرسا ،
كەچ ناماشىمم بولغاندا ،
بىر ئەلچى ھارامزادە
خەت تاشلاپقىنا قاچتى .
ئەخمەتخان غۇجام تىترەپ ،
ئاۋايلاپقىنا ئاچتى .
خېتىنى ئوقۇپ باقسا ،
قان ھىدى پۇراق چاچتى :
«ئەبەيدۇللا ، ئەبەيدۇللا ،
بىرسىڭ بولساڭ ئون بولغىن ،
يۈزىڭ بولساڭ ، مىڭ بولغىن ،»
شۇنداق دەپ خەت ئوقۇدى .
ئەبەيدۇللاخان قورقمىدى .
ھەرتەرەپكە خەت يېزىپ ،
پەۋانلىنى چۈلغۇدى ،
ئاخۇنلىنى چۈلغۇدى .
كانايىنىمۇ چالدۇرۇپ ،
سۇنايىنىمۇ چالدۇرۇپ ،
ئىستىغپارىنى باشلاپ ،
ئىسىق كۆزىنى ياشلاپ ،
كېچە تاڭنىڭ پەيتىدە ،
چۈشىدە كۆرۈپ باقسا ،
زەڭ سېلىپ قاراپ باقسا .
كۈن چىقىشتىن ، ھەي ئاللا ،
قارا بوران كېلىتمىش .»
«ھەي پەۋانلار ، پەۋانلار ،
جېنىڭلارنى جايلاڭلار ،
ھەركىشىنىڭ جېنىنى ،
خۇدا ئالمىسا كىم ئالا ،
كۈن چىقىشتىن ، ھەي ئاللا ،
قىزىل بوران كېلىتمىش ،
قىلۇە تامدىن ، ھەي ئاللا ،
قارا بوران كېلىتمىش .»
ئەتىسى تاڭ ئاتقاندا ،

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

كۈن چىقىشتىن ، ھەي ئاللا ،
بەش يۈز تۆگكان سەپ بۇلۇپ ،
يەيدىغىنىنى يەپ بولۇپ ،
بۇلايتقانىنى سەپ بولۇپ ،
كېلىۋاتارمىش ئەمدى .
قىلۇۋ تامدا ئىس - تۈتەك
بەش مىڭ تۆگكان راسلىنىپ ،
كېلىۋاتىدۇ ئەمدى .
پەۋانلارنى قاچۇرۇپ ،
جانلىرىنى جايلىشىپ ،
شۇنداققىنا تۇرغاندا ،
ئەبەيدۇللاخان غۇجا ،
تۇرۇپ قالدى ھاڭۋېقىپ ،
كەيدى شۇئان ئاق سالۇا[1]
ئۇستىگە كىيىپ كېپىنەك[2]
بەلگە ئاستى بىر قاپاق ،
پۇتقا تارتتى شىرچۇرۇق ،
قولغا ئالدى بىر ھاسا .
قويچىغا ئوخشاش بولۇپ ،
يۈزچە قويلارنى ھەيدەپ ،
چىقىپ كېتىۋاتقاندا
قوقاندىكى زامان تاز :
«ھاي سىلىكۇ ، ئۇز سىلىك ،
ئەنە ئاشۇ تۇرغۇنى .»
شۇنداق دېگەن ۋاقتىدا
سىلىك دېگەن بۇ بەدبەخ
ئات قامچا قويۇپ بېرىپ .
ئالدىغا سېلىۋېلىپ :
«ئەبەيدۇللا ، ئەبەيدۇللا ،
ئەمدى چىققان زاكىدىن
گىدىككىنە بالىكەنسەن ،
بۇنداق ئىشنى قىلغۇنچە ،
جان ساقلىسالىك نېمە بۇلا ؟»
شۇنداققىنا دەپ قويۇپ ،
ئات قامچا قويۇپ بەردى .
ئەبەيدۇللا غۇجىنى
ئىلچىگىمۇ ئەپ ماڭدى .
يولغا چىقتى تۇغقانلار ،
بۇ خەۋەرنى ئۇققانلار .
سەيدىنسا خېنىم يىغلاپ ،
يۈرەك باغرىنى داغلاپ :
«ئەي سىلىكتا ، ئۇز سىلىك ،
قان تىلەيىۋ - جان تىلەي ،
مۇنداق ئىشنىك بۇلۇشىنى
مەن مەزلۇم نەدىن بىلەي .
جېنىمغىنا خەيرۇللا ،
جان تىلەيىۋ - قان تىلەي .
ساڭا بەرسۇن بىر ئاللا ،
بىزلەرگە يولۇڭ بەرگىن
بالامنى قويۇپ بەرگىن .»
شۇنداق دېگىلى تۇرغاندا
سىلىك دېگەن بۇ بەدبەخ
يەرگە تايانچا ئۇرۇپ ،
زەردى بىلەن گەپ ئۇرۇپ :
«بالاڭنىمۇ بەرمەيمەن .
كوڭلىڭنىمۇ تەرمەيمەن .
ئۇچ كۈنلۈككە قارادا
ئون بەش چاڭ ئالتۇننى
بىرنى قويماي بارىنى
تۇرۇزدا ئۇدۇل تارتىپ ،
قېچىر ئاتلارغا ئارتىپ ،
ۋاقتىدا ئاپارمىسالىك ،
بالاڭنى سازايى قىلىپ ،
جانلىرىنى ئالىتمە ،
خالاجايغا كۆمىتمە .»
شۇنداق دېگەن ۋاقتىدا ،
ئەخمەتخان غۇجام ، ئاللا ،
مەمتىلىخان غۇجام ، ئاللا ،
سەيدىنسا خېنىم ئەمدى ،
جالالىدىن غۇجام ، ئاللا ،
يايلاقنى تولا ساتتى ،
تۆگمەننى تولا ساتتى ،
قوي - تۆگە تولا ساتتى ،
ئەجرىنى تۇلا تارتتى .
ئون بەش چاڭ ئالتۇننى
تۇرۇزدا ئۇدۇل تارتىپ ،
قېچىر ئاتلارغا ئارتىپ ،
ئىلچىغا ئاپارغاندا ،
سوراقخانىغا بارغاندا ،
بىر قارا جاللات تازا
قىينىغىلى تۇرۇپتۇ ،
بۇ ئىشلارنى كۆرۇپتۇ .
«ئەبەيدۇللا ، ئەبەيدۇللا ،

---

① سالۇا — قوي تېرىسىدىن تىككەن باش كىيىم .
② كېپىنەك — تون ياكى يېپىنچا مەنىسىدە .

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار ئامبىرى
ئۇيغۇر كىتاب توری
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى

ئوك كۆزۈڭمۇ بەك ياخشى ،
چەپ كۆزۈڭدىن ئاتايمۇ ؟
ئالدىڭىزمۇ بەك ياخشى
يا كەينىڭدىن ئاتايمۇ ؟»
دېگىلى تۇرغان ۋاقتىدا
ئەبەيدۇللاخان غۇجا
«مېنى ئاتساڭ بۇگۈن ئات ،
بۇگۈن كۈنگە جۇمەكەن .
جېنىم قىينىلىپ كەتتى ،
چىدىمىدى جانۇ تەن .»
شۇنداق دېگەن ۋاقتىدا ،
كىردى بىر قارا جاللات .
مىلتىقنى راسا بەتلەپ
ئەبەيدۇللا غۇجىنىڭ ،
يۈرەك ئاغزىنى چەنلەپ ،
شۇنداق تۇرغان ۋاقتىدا ،
ئەبەيدۇللاخان غۇجا :
«ھەي جاللاتلا ، جاللاتلا ،
مۇپتاخۇننى قىچقارغىن ،
بىر ئېغىز گەپىم باردى ،
ئاڭلاپ باقسۇن زەڭ سىلىپ .»
شۇنداق دېگەن ۋاقتىدا
بىر چاپاق جاللات چىقىپ
مۇپتاخۇننى قىچقاردى .
مۇپتاخۇنمۇ تىزلىنىپ ،
ئەبەيدۇللاغا ھىجايدى .
— ھەي مۇپتى ئاخۇن دادا ،
ئاسلا قولغا قەلەم - سىيا .
جالالىدىن خان دادامغا ،
كۆپتىن - كۆپ سالام دېسىلە .
يارۇ - يۇرتقا بىلدۇرسىلە ،
ئابدۇمۇلۇك بالامغا ،
يۈرەكتىن سالام دېسىلە .
سەيدىنساخان ئانامغا
كۆڭلۈمدىن سالام دېسىلە .
مەلىكىگە گەپىم كۆپ ،
كۆپتىن كۆپ دۇئا دېسىلە
ھەر نامازدا ئولتۇرۇپ ،
ھەقتائالا ھەققىگە
كۆپتىن كۆپ دۇئا دېسىلە .»
شۇنداق دېگىلى تۇرغاندا .
بىر پاناق جاللات كىرىپ ،
مىلتىقنى راسا بەللەپ ،
يۈرەكنى ئۇدۇل چەنلەپ ،
ئېتىشقا قاراپ تۇردى .
كۆزلىرىنى چەكچەيتىپ
ئەتراپقا ماراپ تۇردى .
* *
ئالتۇن كۆرمىگەن جاللات ،
نەپسى باسمىغان جاللات ،
دۆۋە - دۆۋە ئالتۇنغا
چۈمۈن ئوخشاش ئولاشتى .
سارا سېلىپ توۋلاشتى .
ساددا ، گول قاراقاشلىقنى
ئەخمەق قىلماق بولۇشتى .
تۇرۇزدا ھىيلە قىلىپ ،
راسنى ئۆرۈپ يالغان قىپ ،
ئون بەش چارەك ئالتۇننى
يېرىم چارەك كەم تارتتى .
كەم قىسمىنى تولدۇر دەپ ،
كەلگەنلەرنى قىستاشتى .
جالالىدىنخان غۇجا ،
ئەخمەتخان غۇجام ، ئاللا ،
ئالتۇن ئالغىلى قايتتى .
بىر دانە سىمىز جاللات
ئوغرى ئوخشاش ماڭلاپ
ئاستىلا كىرىپ كەلدى ،
ئەبەيدۇللاخان غۇجامغا
مىلتىقنى بىر چەنلەپ ،
ھىيجايغا پېتى شۇنداق ،
بىر پاي ئوق قويۇپ بەردى .
ئەبەيدۇللاخان غوجام
كۇلۇپقىنا ئۆرۈلۈپ ،
«لائىلاھە ئىللەللاھ
مۇھەممەدۇن رەسۇلىللاھ»
دەپ ، نەپەس تامام بولدى .
چىدىمىغان دۇشمەننىڭ
ئۇيقۇسى ئارام بولدى .
شۇنداق بولۇپ تۇرغاندا
قاراقاشقا كەتكەنلەر .
يېرىم چارەك ئالتۇننى
ئالدىراپ ئېلىپ كەلدى .
ئاقتاش① قېشىغا كەلگەندە
سەيدىنسا خېنىم ئەمدى .
ئەخمەتخان غۇجام ئەمدى .

---

① ئاقتاش — خوتەنگە يېقىن بىر كەنت نامى .

www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ئىلمىي ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قولىيازمىلار ئامبىرى
ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
ئۇيغۇر كىتاب توری

مەمتىلىخان غۇجام ئەمدى .
يېرىم چارەك ئالتۇننى
ئېلىپقىنا كەلگەندە ،
مۇپتاخۇنۇم بىچارە ،
بولۇپ تازا ۋەيرانە
ئاغزىدىن زۇۋان كەلمەي ،
قالدى مىك بىر تەڭلىكتە .
مۇپتاخۇنۇم بىچارە
بۇ خەۋەرنى يەتكۈزدى .
ئاسمان ئۇزاق ، يەر قاتتىق
تۇرغانلارنىڭ جېنىنى
تەنلىرىدىن كەتكۈزدى .
سەيدىنسا خېنىم ئەمدى ،
ئەخمەتخان غۇجام ئەمدى ،
جالالىدىن خان غۇجام ئەمدى ،
ئايلىنىپقىنا كەتتى .
ئەي مۆمىنلەر ، يارانلار ،
بىزگە پاناھ خۇدا بار ،
خەققە يامان قىلمىدۇق ،
بىزدە نېمە گۇنا بار ؟
دەريالاردۇر كۆز يېشى
قۇلاق سېلىپ ئاڭلىلار ،
دەرتمەنلەرنىڭ دەردىنى ،
خالايىققا يەتكۈزسۇن
بىزنى بوزەك قىلغانىنى
دەۋزىنقىغا كەتكۈسۇن
* * *
سەيدىنسا خېنىم ئەمدى ،
مەمتىلخان غوجام ئەمدى ،
قوشاق قېتىپ يىغلىدى .
خالايىقلار توپلىشىپ ،
ناله ـ فەرياد ئېتىشتى :
ئىمامى ئەفتەر چادىرىڭىز ، بالام .
مېھمانخانىڭىز بولسۇن ھەم ، بالام .
سەيدىنساخان ئاناڭنى ، بالام ،
ئوڭ قولۇمدا يېتىلەي ، بالام ،
مەلىكەزادە كۆچۈڭنى ، بالام .
چەپ قولۇمدا يېتىلەي ، بالام .
كىمنىڭ قەلەندىرى دېسە ، بالام .

ئەبەيدۇللاخان غۇجىنىڭ ، بالام ،
ئەمدى قەلەندەرى دېسۇن ، بالام ،
باغلاردىكى ئىتلىرىڭ ، بالام ،
بۇگۈن ئۇچ كۈن بولۇپتۇ ، بالام ،
نان بەرسەممۇ يېمەپتۇ ، بالام ،
سۇ بەرسەممۇ ئىچمەپتۇ ، بالام ،
ھايۋان بالىسى جېنىدا ، بالام ،
ماتىمىڭنى قىلىپتۇ ، بالام .
ئېغىلدىكى ئاتلىرىڭ ، بالام ،
ئۇچ كۈن بولدى كىشنىمەس ، بالام ،
تايچاقلىرىڭ ياتىدۇ ئېغىر
ئورنىدىنمۇ تەۋرەنمەس ، بالام .
سەيدىنساخان ئاناڭنى ، بالام .
ئوڭ قولۇمدا يېتىلەي بالام
ئابدۇمېلىك بالاڭنى ، بالام ،
چەپ قولۇمدا يېتىلەي ، بالام ،
ئىچ ئاغرىقىڭ دەردىمدە ، بالام ،
تىرىك تۇرۇپ ئۆلدۇممەن ، بالام ،
خۇنۇڭنى تۆككەن بەدىرەكنى ، بالام ،
قاغىشلارغا كۆمدۇممەن ، بالام ،
سەگى تېرەك يىقىلدى ، بالام ،
يۆلىۋالالماي كەچ قالدۇق ، بالام ،
ئۇنچى مارجان چېچىلدى ، بالام ،
تېرە ـ تېرە كەچ قالدۇق ، بالام
ئاپئاق ئايدەك يۈزۈڭنى ، بالام ،
تېپىۋالالماي كەچ قالدۇق ، بالام ،
بىزلەر ئەمدى قانداق قىلغۇلۇق ،
خۇدايىمغا ناله قىلغۇلۇق .
نالىمىزنىڭ ھىماتى بىلەن
بەدرەكلەرگە ئەلەم قىلغۇلۇق .
رازى بولغىن ، ئوغلۇم ، خان غۇجام ،
جەننەتتىدۇر ئورنىڭ ، خان غۇجام
ئاھ بالام ئاپئاق بالام .
ئەندى قانداق قىلدۇق ، جان بالام .
بىزلەر ئەمدى ئاق باغلاپ ، بالام ،
خۇدايىمغا يىغلايلى ، بالام ،
دوستىمىز كۆپ دۇئا قىلىپ ،
دۇشمەنلەرنى چاغلايلى ، بالام .

(خوتەن ناھىيە لاڭرۇ يېزىسىدىكى ئابلىمتىخان ، قاراقاش ناھىيە زاۋا يېزىسىدىن ئەخمەتئاخۇن ، قاراقاش ناھىيە پۇچاقچى يېزىسىدىن يۇسۇپ راۋاب قاتارلىق كىشىلەر ئېيتقان ناخشىلاردىن خاتىرىلەنگىنى بويىچە تەييارلاندى .)